

رەگەز رەشید ھەفتانە دەينووسىت

1

خىرايى ھەوال، پىشەبى گەياندن

جىهان بە خىرايى لە گۇرانكاريدىدай.. لە داھاتوودا چىتىر بەھېزەكان، ئەوانە لەناو نابەن كە لاوازن، بەلکو خىرايى، خاو لەناو دەبات..... رۆپىرت ماردۇخ

قسەكردن لەسەر ھەوال وەك يەكىك لە رەگەزە گۈنگەكانى رۇژئىنامەگەرى، بى قسەكردن لەسەر خىرايى گەياندن خۆى بە ناكاملى تەفسىر دەكات، بە چەشنىك خىرايى لە گەياندن، وىپارى ئۇوهى پىشەبى بۇون لە كار پىشاندەدات، سەرەۋەرى بۆ ئەم مىنبەرەش تۆمار دەكات كە ھەوالەكەلى لى دىتە بلاقبۇونەوە. ئەمەش ئەم مىكانزمەيە كە باشترين كەنالى راگەياندن كارى لەسەر دەكاو خىرايى لە گەياندن دەكاتە ناونىشان و پىتناسەمى خۆى.

رەنگە من كۆك بىم لەگەل ئەم بۆچۈونەى رۆپىرت ماردۇخى رۇژئىنامەنسى بە رەگەز ئۇستاپىلى، كە پىيى وايد (راگەياندن وەك ئەمە سەرپىيە لىھاتووە، كە خەلکى لەكتى جولە كانىدا بەكارى دەھىنن، وەك سەير كەنلى و بىنلىن و وەرگرگىنى ھەوالەكان، ئەميش لە كەنالانە كە دەتوانن بە خىرايى بىيگەين)، ئەمەش وادەكات، بەھېزى لە دونىيائى راگەياندىنى ئىستادا، خىرايى گەياندن بىت.

ئەم پىش بىرگەيەتىيە لە گەياندىنى ھەوال، بەتهنەا ئەم كەنالە راگەياندىنە كارى لەسەر دەكەن، كە دەيانەۋىت بىبىنە

جىڭاى باوه پو زۇرتىرين وەرگە لە دەورى خۆيان كۆبکەنەوە. بۇيەش دەبىت خەلکى (بەتايمىت دام دە دەزگاكان) لەوە تىيىگەن كاتىك رۆژنامەنۇسىك دەيەۋىت بە خىرايى ھەوالىك بگەيەنىت، ئەوا پېشەيى بۇونىيە لە كارى رۆژنامەگەرى، نەوەك رىكى رۆژنامەنۇسە لە دەزگاكان (وەك چۈن زۇرىك لە دەزگاكان وائى تىيىگەيشتۇون)، خۆنۇرىش راستە، ئەگەر ئەو رۆژنامە نۇسە بەو كارە ھەلنىستىت و دەستپېشخەرى گەياندىنى نەكتە، ئەوا كەنالىيکى تر ھەولى گەياندىنى دەدات. بەو واتايىھى ئەمۇق كەس چاوهپى كەنالىيکى تايىھەت ناكات بەلگى وەك گۇرپىنى كەنالەكانى سەتلەيت و كردنەوهى سايىھەكانى ھەوال، مۇۋە لە چىركە ساتىيىدا بەدواى زۇرتىرين زانىيارى دەگەپىت، ئاواش دەبىت رۆژنامەو بلاوكراوهەكانى نۇسەين، خۆيان خىرا بىكەن لە گەياندىنى ھەوال و زانىيارى. بى ئەو ميكانزمه خىرايىھە، بى پېشەيى بۇون لە گەياندىن، مەتمانە لە دەست دەداو لە دواجاردا بەجى دەمىنلىت.

جا ئەگەر گەياندىن ئامرازىك بىت بۇ نزىك كردنەوهى كلتورەكان لە يەكترى، ئەوا بەدواچۇون بۇ ھەوال. راڭەو تەفسىر كردن، ئامرازىيکى دىكەي دۇنياى راگەياندىن، بە پشت بەستن بە حالاتە دەروننېيەكانى كۆمەلگە، فەرەنگ و كلتور، دۇنياى سىياسى و ئابورى، دواجارىش پېشەتەكان، خۆى نمايش دەكتەوە.

ئەوي سەرەوم گىشتى بۇ ئەوه بۇو، خۇىنەر لە گىرنىگى خىرايى ھەوال و بەدوا داچۇونى ئەدگارەكانى بگات. بەرای ئىئمە، ئەوهى پپۇپاگەندە درووست دەكتە، ئەوهى دەبىتىھە ھۆى لەدار كردن و ناو زراندىنى ئەم و ئەويت، غىابى بەدواچۇون و شى كردنەوهى ھەوال. بۇيەش ھەول دەدەين لە رىيگە ئەو پەنجهەرە بچوکەوه، ھەرجارى و لەبەردەم گەرمىرىن ھەوالەكانى ھەفتە بۇھەستىن. چونكە پىيم وايە ئەوهى دواجار شوناسى پېشەيى بۇون دەداتە راگەياندىن، لەدەرەوهى راستىگۈي ھەوال، جورئەتى قىسە كردن و رەختە بەدواچۇونە.

r_ragaz@yahoo.com